

komme bort fra. Jeg havde ventet mig, at den ærede Indleder, som dog har Fortjenesten af, hvad Hæren har opnaaet ved den nye Hærordning af 1880, ogsaa vilde paa- vise de Veie, hvorigjennem denne lige saa vigtige Sag, Ordningen af det bøde Værn, kan institueres. Jeg skal tilføie, at jeg ikke har opgivet ethvert Haab i saa Henseende; men jeg vil rette den Appel til Udvalget og Repræsentationen her, at vi ærlig stræbe efter en fornuftig Løsning af dette Spørgsmaal, at vi ikke gaa i nihilistisk Retning og sige: Nu gaae vi ikke et Skridt videre; men at vi paa en fornuftig Maade fuldende, hvad der er begyndt. Til Slutning skal jeg blot tilføie, at det forekommer mig, at der er gjort et Misbrug af Ordet Militarisme; thi jeg forstaaer ved Militarisme en ensidig gjen- nemført Organisation af Staten, saaledes at Alt i første Række skal tjene de militære Diemed, jeg forstaaer derved en fleraarig Tjenestetid, en minutløs Uddannelse af de Tjenstgjørende og en særlig Overvægt i Samfundet for de militære Befalingsmænd, men jeg forstaaer ikke ved Militarisme en sund og god Bestræbelse for at stifte et lille Land et tidsvarende og et til Landets Kræfter svarende Forsvar, som ikke gaaer ud paa nogen aggressiv Politik, men kun gaaer ud paa, hvad der baade fra høire og venstre Side i denne Sal er bleven fremsat som det Diemed, vi skulle stræbe efter, en Neutralitet, hvilket jeg forstaaer som en befæstet Neutralitet.

Holstein-Ledreborg: Jeg tror, at skal denne Forhandling overhovedet kunne føre til Noget, saa maa vi først være fri for Alt det, som gjør Luften uklar og Forstaaelse umulig. Dertil hører først og fremmest saadan Noget som det, hoormed den høitærede Krigsminister indledede sit Foredrag, da han talte om patriotiske Følelser. Jeg forstaaer meget vel, at, naar jeg siger, at vi i denne Sag ikke skulle give os af med Følelser, men komme ind paa en saglig Forhandling, ledet af Fornuftgrunde, for at værne om Landets Selvstændighed, saa kan det være meget fordelagtigt for den høitærede Krigsminister, at gaa ud paa Frederiksberg Valgtribune og sige, at jeg har haanet den patriotiske Følelse, naar jeg ikke er der; men hvad Fornøielse han kan have af at sige det her i Salen, naar jeg er her, det forstaaer jeg ikke, thi saa staaer jeg naturligtvis bag op og siger, at jeg forstaaer ikke hans Maade at diskutere paa. Det kan dog ikke være nogen Fornøielse for den meget ærede Krigsminister her at sige, at jeg har haanet Følelsen, naar jeg netop fremhæver, at det er

rigtigt, at gaa bort fra Følelsesstandpunktet for at stille sig paa Forstandsstandpunktet, fordi det gjælder om, hvad vi Alle ville, at værne om Fædrelandets Sikkerhed. Vil den høitærede Minister kalde det at haane Følelser, saa gjør det paa Frederiksberg, det er et velvilligt Raad, jeg giver den høitærede Minister, for at han kan faae saa megen Nytte af sin Agitation som muligt. Men her er al den Slags til Fortræd. Alle saadanne Agitationsudtalelser gjøre kun, at det bliver umuligt at diskutere. Den høitærede Minister veed godt, at vi ikke haane Følelsen; men naar vi lægge Følelsen til Grund ved Behandlingen af en Sag som denne, saa bliver Sagen behandlet paa samme Maade som i Halvtredserne og Begyndelsen af Tredserne, og saa ender man i det aldeles Wienigsløse. Hvad man skal bruge ved Behandlingen af en saadan Sag er Forstanden (Sage: De flydende Forter.) Ja, hvis det er flydende for det ærede Medlem, kan jeg ikke gjøre for det. Dernæst er der en anden Frage, — undskyld, at jeg tillader mig at bruge det Ord, — som jeg maa bede om at blive fri for; det er den stadig tilbagevendende Bemærkning, at vi skulle give en anden Forsvarsplan. Jeg kunde forstaa den Bemærkning, dersom vi stillede os paa det militære Standpunkt og jagde, at vi vare militært Sagkyndige, og at den af Ministerens Sagkyndige udarbejdede Plan for Kjøbenhavn's Befæstning duer ikke, at vi ville ikke have den, fordi den har de og de militære Feil og de og de strategiske Mangler. I saa Fald kunde man sige til os: Naar I mene, at vi ikke kunne gjøre det ordenlig, saa gjør det bedre selv. Men vort Standpunkt er jo, at vi erkjende, at naar vi først kunne blive enige om, at det af politiske og økonomiske Grunde er forsvarligt at bygge en Fæstning ved Kjøbenhavn, saa have vi mere Tillid til de Herrer af Militæretaten end til vor egen Mening, thi det forstaaer de bedre. Men naar vi sige, at af politiske og økonomiske Grunde — og den Side af Sagen kunne vi ikke blot bedømme, men ere vi væsentlig kompetente til at bedømme, paa de to Omraader have vore Ord en forfatningsmæssig Gyldighed, som skal respekteres — naar vi sige, at af politiske og økonomiske Grunde er det Forslag, der er fremsat af Regeringen, uantageligt, saa kan det ikke nytte derpaa at svare os, at vi skulle komme med en anden Plan. At sige til os, at vi ere ikke sagkyndige, og ved Siden deraf forlange, at vi skulle lave en Forsvarsplan, det er dog den mest flagrante Modsigelse. Det henregner jeg ligeledes til den politiske Agitation, men det er ikke politiske Grunde.